

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ

ಈ ತಾಲೂಕು ಅಪ್ಪಣಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ನೀರಾವರಿ ಕೃಷಿಗೆ ಮುನ್ನ ಮಳೆಯಾಶ್ರಯದಲ್ಲೇ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ೮೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಯಾತೀಥ್ರ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಾಲುವೆ ಮೂಲಕ ತಾಲೂಕಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ನೀರೋದಗಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೯೦ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಂಗಿ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕಾಲುವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ನೀರೋದಗಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮ, ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಆದರೂ ತಾಲೂಕಿನ ಅಧಕ್ಷಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದೇಶ ಮಳೆ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಾರು (ಹಾರ್ಜಾಕಟ್ಟೆಯ್ದೆಂದು) ಕಟ್ಟಿವುದರ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ೨೦೦೨-೦೮ರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ನಿವ್ವಳ ಬಿತ್ತನೆ ಪ್ರದೇಶ ಶೈಲ್ಯ, ರೂಪಾಲಿ ಹೆಚ್ಚೋಗಳಾಗಿದ್ದು, ತಾಲೂಕಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಏರ್ಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚೋಗಳಿತ್ತು.

ಭೂಮಿಯ ಬಳಕೆ: (೨೦೦೨-೦೮ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಖರ್ಚು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ) ಹೆಚ್ಚೋರುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ-೯೮,೫೯೫; ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ-೩,೨೫೮; ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ಭೂಮಿ: ೧) ವ್ಯವಸಾಯೀತರ-೮,೫೧೮, ೨) ಬಂಜರು-೧೦,೪೯೮, ಒಟ್ಟು-೧೮,೫೧೮; ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿರುವ ಇತರ ಭೂಮಿ: ೧) ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಂಜರು-೧,೧೫೦, ೨) ಖಾಯಂ ಗೋಮಾಳ-೨,೮೨೫, ೩) ವೃಕ್ಷ ಮತ್ತು ತೋಪುಗಳು-೩೬೦, ಒಟ್ಟು-೪,೨೫೮; ಬೀಳು ಭೂಮಿ: ೧) ಚಾಲ್ತಿ-೨,೮೧೧, ೨) ಇತರೆ-೨,೦೧೦, ಒಟ್ಟು-೨,೨೧೫; ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ೧) ನಿವ್ವಳ-೩,೮೦೪, ೨) ಬಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ-೧೦,೧೨೦, ಒಟ್ಟು-೩,೯೨೫.

ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳ ಸಂಗ್ರಹಕೆ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ರಾಗಿ, ಬತ್ತ, ಜೋಳ, ಹತ್ತಿ, ಹರಳು, ಎಳ್ಳು, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ವಿವಿಧ ಕಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆಲ್ಲ ರ್ಯಾತರು ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತೊಗರಿ, ಅವರೆ, ಅಲಸಂದ, ಹುರ್ಳಿ, ಮುಂತಾದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ಇಬ್ಬನಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ, ಚೌಳು ಮಣ್ಣು ಬೆರಸಿ, ಗುಡಾಣ, ಜೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಡುವರು. ವಿವಿಧ ತರಕಾರಿ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೆ ಬೇಕಾದ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಪಡೆಯಲು ಆಯಾ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿಯಲು ಬಿಟ್ಟು, ಹಣ್ಣಾದ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಕಾಯಿಯ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಒಣಗಿಸಿ, ಬೂದಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಧಾನದಿಂದ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ.

೨೦೦೧ರ ಗಣತಿಯಂತೆ ಹುಣಸೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೧,೦೦,೫೧೨ ಜನರು ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರು ಹಾಗೂ ಶಿ.೧೮೨ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಕೆಲಸಗಾರರಿದ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿ ೭೨,೫೫೮ ಜನರು ಕೈಂಟ್ ಸಾಗುವಳಿದಾರರು ಮತ್ತು ೩೨,೬೧೯ ಜನರು ಕೈಂಟ್ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಕೈಂಟ್ ಸಾಗುವಳಿದಾರರಲ್ಲಿ ೧೦,೫೬೯ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ೪೨,೨೨೧ ಪುರುಷರಿದ್ದರು. ಕೈಂಟ್ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ೧೮,೦೦೦ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ೧೩,೬೧೯ ಪುರುಷರಿದ್ದರು.

ಘರಹಿಡುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೋಽರ ಕೈಂಟ್ ಗಣತಿ (೨೦೦೫-೦೬) : ಅಂತಿ ಸಣ್ಣ (ಒಂದು ಹೆಕ್ಕೆರು ಹಿಡುವಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ): ಸಂಖ್ಯೆ-೫೫,೧೬೯, ವಿಶ್ವೋಽರ-೧೫,೫೦೨; ಸಣ್ಣ (೧ ರಿಂದ ೨ ಹೆಕ್ಕೆರು): ಸಂಖ್ಯೆ-೧೫,೫೫೬, ವಿಶ್ವೋಽರ-೨೨,೦೦೫; ಅರೆ ಮಧ್ಯಮ (೨ ರಿಂದ ೪ ಹೆಕ್ಕೆರು): ಸಂಖ್ಯೆ-೫,೬೧೦, ವಿಶ್ವೋಽರ-೧೪,೬೬೫; ಮಧ್ಯಮ (೪ ರಿಂದ ೧೦ ಹೆಕ್ಕೆರು): ಸಂಖ್ಯೆ-೧,೫೨೨, ವಿಶ್ವೋಽರ-೬,೬೧೬; ದೊಡ್ಡ (೧೦ ಹೆಕ್ಕೆರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು): ಸಂಖ್ಯೆ-೮೦, ವಿಶ್ವೋಽರ-೧,೬೫೫; ಬಿಟ್ಟು: ಸಂಖ್ಯೆ-೫೫,೬೫೦, ವಿಶ್ವೋಽರ-೪,೬೧೬.

ಕೈಂಟ್ ಬೆಳೆಗಳು

ರಾಗಿ : ದಕ್ಷಿಣ ಕನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಾದ ರಾಗಿ. ಸಮಶೀಲೋಷ್ಟವಲಯದಲ್ಲಿ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಳೆಮಣ್ಣ ಅಥವಾ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣಿರುವ ಲಿಂಷಿ ಭೂಮಿ ಸೂಕ್ತ. ಹಿಂದೆ ರುದ್ರ ಜಡ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ರಾಗಿ, ಮಾದಯ್ಯನಗಿರಿ, ಜಡಸಣ್ಣ, ದೊಡ್ಡರಾಗಿ, ಕರಿಗಿಡ್ಡ, ಮಲ್ಲುಬೆಳೆ, ಬುಂದಿಗೆ, ಚವಲಿಗೆ, ಕುಳಾಪುತ್ತಾ, ನೆರದಲಗ, ಗಿಡ್ಡರಾಗಿ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ತಳಿಗಳಾದ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ, ಇಂಡಾಫ್, ಉದಯ, ಪೂರ್ಣ, ಪಿ.ಆರ್.ಜಿ.ಪಿ.ಯು.

ಮುಂತಾದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆಯಲ್ಲೂ ಕೂರಿಗೆ, ಬಿತ್ತನೆ ಎರಚುವುದು, ನಾಟಿಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಗುಣಿರಾಗಿ ಹಾಕುವುದು-ತೋ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಗಳಿದ್ದರೂ ನಾಟಿಮಾಡುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಗಿಯನ್ನು ಮುಂಗಾರು ಹಾಗೂ ಹಿಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಗಿಯನ್ನು ೨೨,೬೫೫ (೨೦೦೯-೧೦) ಹೆಚ್ಚೇರೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಖ್ಯಾತಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಆರು ಏಳು ಸಾಲಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ, ಸಾಲು ಬಿಡುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು, ಅಲಸಂದೆ, ಅವರೆ, ತೊಗರಿ, ಉದ್ದು, ಹುಜ್ಜೆಷ್ಟು, ಹರಭು ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬತ್ತೆ : ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಬತ್ತೆದ ಕೃಷಿಯಲ್ಲೂ ಎರಚುವ ಹಾಗೂ ನಾಟಿ ಮಾಡುವ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಹಿಂದೆ 'ಬರ ಬತ್ತೆ' ಎಂಬ ತಳಿಯನ್ನೇ ಭರಣೆ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಹೊಡೆದು ಬತ್ತೆ ಉದುರಿಸಿ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ರತ್ನಚೂಡಿ, ರತ್ನಕೋವಿ, ಭೋಗ, ರಾಜಮುಡಿ, ಬಂಗಾರಸಣ್ಣಿ, ಬಂಗಾರಕೋವಿ, ಬರದೊಡ್ಡಿ, ಬರಬತ್ತೆ ಹಾಲುದೊಡ್ಡಿ, ಹೊಟ್ಟೆ ಕೆಂಬೂತಿ, ಕರಕಲುಬತ್ತೆ, ಕೊಯಮತ್ತಾರುಸಣ್ಣಿ, ಜೇನುಗಾಡು, ಜೀರಿಗೆಸಣ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಸಂಸ್ಥರಿಸಿರುವ ಆಧುನಿಕ (ಹೈಟೀಚ್) ತಳಿಗಳನ್ನೂ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಳೆ ಹಾಗೂ ಕಾಲುವ ನೀರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೂನ್, ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬತ್ತೆದ ಒಟ್ಟು (ಅಗೆ, ಪಾತಿ, ಮಡಿ) ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೊಟ್ಟಲು (ಬರಅಗೆ), ನೀರೊಟ್ಟಲು (ನೀರಅಗೆ), ಮೊಳೆಪೊಟ್ಟು ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧದ ಅಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತೆದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ನಾಟಿಮಾಡುವರು. ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತೆ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ರಂಗಾಳಿ ಹೆಚ್ಚೇರೂ (೨೦೦೫).

ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೨೦೦೯-೧೦ರನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಹೆ) ಮುಂದೆ ನೀಡಿದೆ.

- I. ಏಕಗಳ ಧಾನ್ಯಗಳು: ೧) ಭತ್ತೆ-ರಂಗಾಳಿ ಹೆ., ೨) ರಾಗಿ-೨೨,೬೫೫ ಹೆ., ೩) ಜೋಗೆ-ಇಂಜಿ ಹೆ., ೪) ಮುಸುಕಿನ ಜೋಗೆ-ರಂಗಾಳಿ ಹೆ., ೫) ಒಟ್ಟು ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು-ರಂಗಾಳಿ ; II. ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು: ೧) ಕಡಲೆ-ಇಂಹೆ., ೨) ತೊಗರಿ-ಇಂಟಹೆ., ೩) ಇತರೆ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು-ಇಂ.ಇಂಳಿ. ೪) ಒಟ್ಟು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು-ಇ.ಇಂತಹೆ. ; III. ಒಟ್ಟು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು- ರಂಗಾಳಿ. IV. ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು: ೧) ನೆಲಗಡಲೆ-ಲ್ಯಾಜಿಹೆ., ೨) ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ-ಇಲಿಹೆ., ೩) ಇತರೆ-ಇ.ಲ್ಲಿಜಿಹೆ.; V. ಒಟ್ಟು ಹಣ್ಣನ ಬೆಳೆಗಳು-ಇ.ಇಂರಹೆ.; VI. ಒಟ್ಟು ತರಕಾರಿಗಳು-ಇಗಳಹೆ.; VII. ಕಬ್ಬಿ-ಲ್ಲಿರಹೆ.; VIII. ಇತರೇ ಆಹಾರೆತರ ಬೆಳೆಗಳು:

ಗ) ತಂಬಾಕು-೨೯,೨೫ಿಂಹೆ., ಅ) ಹತ್ತಿ-೮,೫೧ಿಂಹೆ., ಬಿ) ಇತರೆ-೬,೮೩ಿಂಹೆ.
ಖಿ) ಒಟ್ಟು ಆಹಾರೇತರ ಬೆಳೆಗಳು-೪೪,೬೭೦. IX. ಒಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ-೧,೫೫,೧೪೦ ಹೆ.

ತಾಲೂಕಿನ ಪಶ್ಚಿಮದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಡೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜಡುರಿದಂತೆ ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳಿ, ಮಾಪು, ಸೀಬೆ, ಹಾಗೂ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಎತ್ತರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೇರಿಲಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಪೂಲಿ ಮುಂತಾದ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸಾಯೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪಾದಾರ್ಥಕಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನಾಧಾರ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಬೇಸಾಯ ಇಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಪಾಡಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ತಾಲೂಕಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೂ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೀರಾವರಿ ಆಶ್ರಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ೨೦೦೨-೦೮ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಬ್ಬಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು : ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾದ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪನ್ನು ೧೫೯೬೯ ಹೆಚ್ಚೇರ್ (೨೦೦೫) ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವರ್ಜೀನಿಯಾ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮೂನ್ಹಾರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ೧೯೬೬, ೧೯೬೭, ೧೯೬೮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. ೨೦೦೨-೦೮ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೨೯,೨೫ಿಂ ಹೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಂಬಾಕು ಬೆಳೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ : ಮೂಲಸೂರು-ಹೆಚ್.ಡಿ. ಕೋಟೆ ಮಾರ್ಗದ ಚಿಕ್ಕಹುಣಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಏರಡನೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಡಿ (೧೯೬೫) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆ. ಇದು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ರಾಜ್ಯಮಹೇಂದ್ರಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕೇಂದ್ರ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವೃದ್ಧಿ, ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಾರರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ರೋಗ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಅಭಿಲ ಭಾರತ ಸಹಯೋಗ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಯ (ಎಷಿ ಆರ್ ಪಿ[ಟಿ]) ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಂದಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಸುಧಾರಣೆ. ಹೋಗ ಹಾಗೂ ಕೋಟಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು

ಅವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿ; ಅವುಗಳ ರೋಗರಹಿತ ನಾಟಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಸಸಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಅವುಗಳ ವಿಶರಣೆ ಮುಂತಾದವು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಂಬಾಕು ಮಂಡಳಿ, ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ವರ್ತಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಹಲವು ಜಂಟಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ರೈತರ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಳಿಗಳ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಪ್ರಾತ್ಮಕೀಕರಣ, ರೈತರಿಗೆ, ವರ್ತಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಂಬಾಕು ಮಂಡಳಿಯ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ, ಬೆಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ, ಆಕಾಶವಾಣಿ ಹಾಗೂ ದೂರದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸಾರ, ಉರುವಲೀನ ಉಳಿತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಇದು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದು ರೈತರಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ತಳಿ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡಿ, ಆಗ್ನೇಯ ಕೇಂದ್ರ (ಗಾವಡಗೆರೆ) ಹಾಗೂ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಿತ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ರತ್ನಪುರಿಯ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಕೇಂದ್ರ, ಧರ್ಮಪುರದ ಕೇಂದ್ರಿಯ ರೇಷ್ಯು ಮಂಡಳಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿವೆ.

ನೀರಾವರಿ

ತಾಲೂಕಿನ ಏಕೈಕ ನದಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥ ಕೊಡಗಿನ ದೇವಸಿ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಕುಚೆಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಗಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳವಿಗೆಯ ಹತ್ತಿರ ತಾಲೂಕನ್ನು ಪ್ರಮೇಶಿಸಿ ಹುಣಸೂರು ಮದ್ದೆ ಹರಿದು ಕೆ.ಆರ್. ನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ಸಾಗರಕಟ್ಟೆಯ ಬಳಿ ಕಾವೇರಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹನಗೊಡು, ರಾಮೇನಹಳ್ಳಿ, ಕಟ್ಟೆ ಮಳಲವಾಡಿ ಹಾಗೂ ಹಗರನಹಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿರ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಣ್ಣಿಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಇಲಂರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹಾರಂಗಿ ಬಲದಂಡ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ತಾಲೂಕಿನ ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ೨೦೦೨-೦೩ರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಗೊಳಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ಟ್ರಿಂಕ್ಲೆರ್‌ಗಳು, ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆರಗಳಿಂದ ಟ್ರಿಂಕ್ಲೆರ್ ಹಕ್ಕೇರಾಗಳು, ಬಾವಿಗಳಿಂದ ಟ್ರಿಂಕ್ಲೆರ್ ಹಕ್ಕೇರಾಗಳು, ಕಾಲುವೆಗಳಿಂದ ಟ್ರಿಂಕ್ಲೆರ್ ಹಕ್ಕೇರಾಗಿದೆ. ಉದ್ದೂರು ಕಾಲುವೆ, ಕಟ್ಟೆಮಳಲವಾಡಿ ಕಟ್ಟೆಯ ಕಾಲುವೆಗಳು ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ನೀರಾವರಿ ಕಾಲುವೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾಲುವೆ ನೀರಾವರಿಗಿಂತಲೂ ಕೆರೆ ನೀರಾವರಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆರಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಿಗೆ ಕೆರೆ (ಬರಿಗೆ ಕೆರೆ) ತಾಲೂಕಿನ ದೊಡ್ಡ ಕೆರಯಾಗಿದ್ದು, ಹಾರಂಗಿ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಎರಡು ಕಾಲುವೆಗಳು

ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ಹರಿಸಿ ಸುತ್ತೆಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರೋದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕೆರೆಗಳಿಂದರೆ ಮಂಟಕೆರೆ, ಗೌರಿಕೆರೆ, ಹೊಲಗೆರೆ, ಕರಿಮುದ್ದನಹಳ್ಳಿಕೆರೆ, ದೇವಿಕೆರೆ, ಸಂತಕೆರೆ, ಚೌಡಿಕಟ್ಟಿಕೆರೆ, ವಡ್ಡರಗುಡಿಕೆರೆ, ಬಿಳಿಕೆರೆ, ಹೊಸಕೆರೆ, ಅಸ್ಸಾಭುಕೆರೆ, ಗಾವಡಗೆರೆ, ದೊಡ್ಡಹೆಚ್ಚಾರು ಕೆರೆ, ಹೆಚ್ಚೇಬೀಡುಕೆರೆ, ಮೂರೂರುಕೆರೆ, ನಾಗನಹಳ್ಳಿಕೆರೆ, ಗುಡ್ಡನಕಟ್ಟೆ ದೊಡ್ಡಕೆರೆ, ಬೆಳ್ಳಾರುಕೆರೆ ಮುಂತಾದವು ಜೊತೆಗೆ ನೆಲಬಾವಿ ಹಾಗೂ ಕೊಳ್ಳವೆ ಬಾವಿ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರದು ಭೂಮಿಗೆ ಕೊಳ್ಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ನೀರು ಹರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹನಿನೀರಾವರಿಯೂ ರೂಧಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ : ರೈತರು ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಹಿತ್ತಲುಗೊಬ್ಬರ, ಹಸಿರುಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ದನ, ಕುರಿ, ಆಡು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಗಣೆ-ಇಕ್ಕೆಯನ್ನೂ ಕೃಷಿ ಜಮೀನಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳಿವರಿ ಪಡೆಯುವುದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂಬಂಧ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪಿ ಸುಂಕದ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಹಿತ್ತಲೆನಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಂಕ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು. ಅದೂ ಕೂಡ ಪ್ರಮುಖ ಸುಂಕವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೇ ಕೆರೆಯ ಹೊಳಿನ್ನು ಎತ್ತಿದಾಗ ಬರುವ ಗೋಡು ಮಣಿನ್ನು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಕೆಡವಿದ ಹಳೆ ಮನೆಯ ಮಣಿನ್ನು ಜಮೀನಿನ ಘಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯದ ಸುಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ಇಳಿವರಿ ನೀಡುವ ತಳಿಗಳ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಱೆಲ್‌೦-೯೧ರ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅಧಿಕಗೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ, ೱ೯೯೦-೯೧ ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨,೫೧೦ ಟನ್ (೩,೩೬೯ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಸಾರಜನಕ (ಎನ್) ೧,೯೯೯ ಟನ್ ರಂಜಕ (ಪಿ) ಹಾಗೂ ೨೦೫೫ ಟನ್ ಪೋಟ್‌ಎಸ್ (ಕೆ) ನಷ್ಟ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಿದ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಏರಡನೆಯ ಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿ ಈ ತಾಲೂಕಿದ್ದು, ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರ ತಾಲೂಕು ಅಗ್ರಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದೇ ೨೦೦೦-೯೧ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ೨,೯೧೦ (೪,೧೧೮,೧೦೫ ಹಾಗೂ ೧೦೫) ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ೨೦೦೮-೯೧ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೨,೯೨೨ ಟನ್ ಸಾರಜನಕ, ೧೧೦೦ ಟನ್ ರಂಜಕ, ಹಾಗೂ ೧,೮೬೫ ಟನ್ ಪೋಟ್‌ಎಸ್ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕೇವಲ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುಪ್ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಾಲೂಕಿನ ರೈತರಲ್ಲಿ ಅರಿವುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ.

೧೦೦೮-೦೯ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಟನ್ ಸಾರಜನಕ, ರೈಲ್ಲಿ ಟನ್ ರಂಜಕ, ವಿ.ಬಿ.ಎಂ ಟನ್ ಪ್ರೋಟ್‌ವ್‌ ಅನ್ನ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪಶುಪಾಲನೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸಾಯದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪಶುಪಾಲನೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನಾಡಕದ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹಳ್ಳಿಕಾರ್ ತಳಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಕಾರ್ ತಳಿ ದನಕರುಗಳು ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ತಳಿಗಳಾಗಿವೆ. ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಧ್ಯಾತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ, ನೇರವಾದ ಕೊಂಬುಗಳುಳ್ಳ, ಕಂದು ಅಥವಾ ಬೂದಿ ಬಣ್ಣದವಾಗಿದ್ದು, ಕ್ರಿನ ಕೆಳಭಾಗ ಹಾಗೂ ಕಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ಬಿಳಿಯ ಮಚ್ಚೆಗಳು, ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ಶೊಡೆಗಳು, ಹಿಂಗಾಲಿನ ಸುಮಾರು ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗದವರೆಗೂ ಬೆಳೆದಿರುವ ಬಾಲ ಈ ತಳಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೆಂದೆಗೆ ಬರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕರುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಅಂತರವೂ ಹೆಚ್ಚು, ಈ ಹಸುಗಳು ಅರ್ಥಕ ಹಾಲು ಶೊಡದಿದ್ದರೂ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕರುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಈ ತಳಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ತಳಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ. ರೈತರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಸುಗಳಿಗೆ (ದೇಶೀಯ) ವಿದೇಶಿ ಹೋರಿಗಳ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಕೃತಕ ಗಭ್ರಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ಮಿಶ್ರತಳಿ ಕರುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಶುಪಾಲನಾ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು-ಬೊಮುರಾಜನಗರ ಸಹಕಾರ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಪದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಗಭ್ರಧಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರ ಎಳೆಯುವ ಸಾಮಧ್ಯವುಳ್ಳ ತಳಿಗಳಾದ ಹಳ್ಳಿಕಾರ್, ಅಮೃತಮಹಲ್, ವಿಲ್ಲಾರಿ ಹಾಗೂ ಡಿಯೋನಿಗಳ ವೀರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಯೋಗ್ಯ ತಳಿಗಳ ಆಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಳಿಕೆಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಿಶ್ರತಳಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಸಾರದ ಎಚ್. ಎಫ್. ಮತ್ತು ಜೆಸ್. ತಳಿಗಳ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮುರ್ಕಾ, ಹಾಗೂ ಸುತ್ರ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ೨೦೦೯ರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ರೂಪ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಷ್ಟು ೨೫.೫೦೦ ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ, ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಶುವೈದ್ಯ ಆಸ್ತ್ರೆ, ನಾಲ್ಕು ಪಶುಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ರೂಪದ್ದಿಕೆ ಪಶುವೈದ್ಯರೇಯ ಕೇಂದ್ರ, ತಲು ಒಂದೊಂದು ಕೃತಕ ಗಭ್ರಧಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಚಾರ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ ಮತ್ತು ಐದು ಪ್ರಧಾನ ಗ್ರಾಮೇಣ ಯೋಜನಾ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಪರಿ ಸಾಕಣೆ : ತಾಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ಬಂಡೂರು ಕುರಿ ತಳಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗೋಮಾಳಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕುರಿಯ ಮಾಂಸದ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕುರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಮಾಂಸ ಹಾಗೂ ಉಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಡಿಕೆಯಿರುವುದರಿಂದ, ಕುರಿಯ ಗೊಬ್ಬರವೂ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಭರಿತವಾದ್ದರಿಂದ ರ್ಯಾತರು ಕುರಿಗಳ ಸಾಕಾಣಿಕೆಗೆ ಅಧ್ಯತ್ಮ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕುರಿಗಳಂತೆ ಮೇರೆಯೂ ಮಾಂಸದ ಮೂಲವಾಗಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಆಡು (ಮೇಕೆ) ಮೇರಿಸಲು ಕಾಡುಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಾಕಣೆ ವಿರಳವಾಗಿದೆ. ಮೇಕೆಗಳಿಗೆ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಎಂತಹ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಬದುಕಬಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಾಕಣೆಕೆ ಸುಲಭ.

ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ : ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುಕುರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೋಳಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ತಾಲೂಕಿನ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಖಾಸಗಿ ಮರಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಮಾಂಸ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮರಿಗಳನ್ನು (ಬ್ರಾಯ್ಲರ್) ತರಿದು ಎಂಟು ವಾರಗಳವರೆಗೆ ಸಾಕಿ, ನರಶರ ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗಿರಿರಾಜ ತಳಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೋಳಿ ತಳಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚು ಮೊಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಮಾಂಸವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಂ ರಿಂದ ಇಂಜಿಂ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ. ಸರಾಸರಿ ೪.೫೫ ಕೆ.ಬಿ. ತೂಕವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತಳಿಗಳಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಮರಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಿರಳವಾಗಿ ಹಂದಿ ಹಾಗೂ ಮೊಲ ಸಾಕಣೆಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿ : ೨೦೦೧ರ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿಯಂತೆ (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ) ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೬೪,೬೬೪ ದನಕರು, ೩,೬೬೬ ಎಷ್ಟು ಹಾಗೂ ೩೮,೬೬೬ ಕುರಿಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ೩೦,೬೨೨ ಮೇಕೆ, ೬೨ ಹಂದಿ, ೨,೬೮೫ ನಾಯಿ ಹಾಗೂ ೮೪,೬೧೧ ಕೋಳಿಗಳಿದ್ದವು.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥನದಿ ಹಾಗೂ ಲೈ ಕರೆಗಳು, ಮೀನು ಸಾಕಾಣಿಕೆಯೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಕರೆಗಳು ಮೇಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಿದ್ದ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿಹೋಗುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಾಖಾತುಗಳಲ್ಲೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಪರೀಕ್ಷಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕರೆಗಳು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ತಳಿಯ ಮೀನು ಮರಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ

ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಶರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿ.ರಿ.ಎಂಜಿರಂತೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಮೀನುಗಳು ರಿಜಿಲ್.ಎ ಟನ್‌ಗಳು. ಸ್ಥಾಯಿ ಮೀನುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಟ್‌, ರೋಮ್‌, ಮೃಗಾಲ್‌, ಹಲ್ಲುಗೆಂಡೆ, ಮುಂತಾದ ತಳಿಗಳನ್ನೂ ಸಾಕಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಂಬೆಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಿಜಿಲ್.ಎ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿದು ವ್ಯವಹರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

* * * *